

Verslag van de werkzaamheden

Raad van Toezicht
Beroepsuitoefening AA's

2011

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1. De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's.....	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Samenstelling van de Raad	6
1.3 Regelgevend kader werkzaamheden en positie van de Raad	6
1.4 Doelstelling van de Raad.....	6
1.5 Secretariële ondersteuning van de Raad	7
2. Periodieke preventieve toetsingen 2011.....	8
2.1 Kwalitatieve doelstellingen van de Raad.....	8
2.2 Kwantitatieve doelstellingen van de Raad	9
2.3 Vrijstellingenbeleid van de Raad	10
2.4 Accreditatie	10
2.5 Opzet toetsingsstelsel van de Raad	11
2.6 Toetsingskader	12
2.7 Uitkomsten toetsingen en hertoetsingen 2011	13
2.8 Bezwaarschriftprocedures	17
2.9 Tuchtrectprocedures.....	18
2.10 Resultaat zelfevaluatie periodieke preventieve toetsingen	19
3. Overige werkzaamheden van de Raad	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Overleg met het bestuur van de NOvAA.....	21
3.3 Overleg en samenwerking met externe instanties	21
3.4 Fusie NOvAA-NIVRA	21
4. Samenvatting en conclusies	23
Bijlage I: lijst van gebruikte afkortingen en definities	27
Bijlage II: Uitkomsten enquête 2011.....	28

Hoofdstuk 1. De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's

1.1 Inleiding

De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's is eind 2002 ingesteld door de Algemene Ledenvergadering van de NOvAA.

De taak van de Raad bestaat uit het - op basis van het door het NOvAA bestuur verleende mandaat - zelfstandig en onafhankelijk uitvoeren van periodieke preventieve toetsingen, hertoetsingen en het instellen van onderzoeken indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van de voor accountants geldende beroepsnormen. Aldus oefent de Raad toezicht uit op de accountantspraktijken, bevordert de Raad de kwaliteit van de dienstverlening door AA accountants en beoogt de Raad met name het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de werkzaamheden van die accountants te handhaven en te vergroten.

Op de voet van artikel 10 van de Verordening op de Raad van Toezicht brengt de Raad ook dit jaar verslag uit over zijn werkzaamheden in 2011.

In dit verslag over de werkzaamheden van de Raad van Toezicht in 2011 wordt in het eerste hoofdstuk de samenstelling van de Raad besproken, het regelgevend kader waarbinnen de Raad zijn werkzaamheden uitvoert, alsmede diens positie, taken en bevoegdheden. Voorts komt de secretariële ondersteuning van de Raad aan de orde.

Na bespreking van de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van de Raad, het vrijstellingenbeleid, de accreditatie van het stelsel van kwaliteitsbeheersing van het NIVRA en de SRA, worden in hoofdstuk twee de opzet van het toetsingsstelsel, het toetsingskader en de normering uiteengezet.

Vervolgens komen de uitkomsten van de toetsingen en hertoetsingen 2011 aan de orde.

Daarna volgt een overzicht van de uitkomsten van de ingediende bezwaarschriften bij de commissie voor bezwaarschriften van de NOvAA, de uitkomsten van de ingediende klachten bij de Accountantskamer te Zwolle en de uitkomsten van het tegen de uitspraken van die Accountantskamer ingestelde hoger beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven te Den Haag.

Tot slot wordt ingegaan op de uitkomst van de na de toetsing geënquêteerde accountantspraktijken.

Ook dit jaar heeft de Raad overleg gevoerd met het bestuur en de directie van de NOvAA, de Werkgroep Toetsingsinstrumentarium, het College Kwaliteitsonderzoek van het NIVRA en de SRA. Daarnaast heeft de Raad ten behoeve van de fusie van NOvAA en NIVRA tot de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), geparticipeerd in verschillende daartoe ingestelde gremia. Deze werkzaamheden van de Raad passeren de revue in hoofdstuk drie.

Dit verslag wordt in hoofdstuk vier afgesloten met een samenvatting, conclusies en aanbevelingen.

1.2 Samenstelling van de Raad

De personele samenstelling van de Raad was in 2011 als volgt:

- mr. N. Schaar (voorzitter), vice-president van het Gerechtshof te 's-Gravenhage;
- mr. M.J.C. Koens (plaatsvervangend voorzitter), senior raadsheer Gerechtshof te 's-Hertogenbosch;
- mw. M.H.E. Pelzer (lid), voormalig burgemeester van de gemeente Eijsden;
- drs. A.A.V.M. Otten AA (lid), oud-penningmeester en plaatsvervangend voorzitter van het NOvAA-bestuur, thans niet meer als openbaar accountant werkzaam;
- G.J.A.H. van der Wielen AA (lid), openbaar accountant en oud-voorzitter van het NOvAA-bestuur.

De heer H. Geerlofs AA, oud-voorzitter van het NOvAA-bestuur en werkzaam als openbaar accountant, heeft de Raad ook in 2011 bijgestaan als vaktechnisch adviseur.

De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter zijn lid van de rechterlijke macht en een derde lid van de Raad is werkzaam in het openbaar bestuur. Daarmee is een extra waarborg voor de onafhankelijkheid van de Raad gecreëerd.

De benoemingstermijn van de heer mr. A.J.W.M. Jurgens (voorzitter) is met ingang van 1 januari 2011 verstreken. De heer mr. N. Schaar heeft hem vanaf die datum opgevolgd. De heer mr. M.J.C. Koens is door het NOvAA-bestuur benoemd als plaatsvervangend voorzitter van de Raad.

De benoemingstermijn van de heer A.Th. Harmsen AA (lid) is eveneens met ingang van 1 januari 2011 verstreken. Het NOvAA-bestuur heeft besloten om de heer G.J.A.H. van der Wielen AA met ingang van die datum te benoemen als opvolger van de heer Harmsen.

De Raad hecht er aan ook bij deze de voormalig voorzitter van de Raad mr. A.J.W.M. Jurgens en het voormalig lid A.Th. Harmsen AA te danken voor hun jarenlange inzet, betrokkenheid en constructieve bijdrage.

1.3 Regelgevend kader werkzaamheden en positie van de Raad

De Raad verricht zijn werkzaamheden namens het bestuur van de NOvAA en heeft daartoe van het bestuur mandaat, volmacht en machtiging gekregen.

Gelet op dit mandaat oefent de Raad zijn bevoegdheden uit krachtens de Verordening op de Raad van Toezicht en de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing.

1.4 Doelstelling van de Raad

Zoals bij de inleiding al aangegeven voert de Raad zelfstandig en onafhankelijk, periodieke preventieve toetsingen alsmede hertoetsingen uit en stelt de Raad onderzoeken in wanneer sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van de voor accountants geldende beroepsnormen.

De Raad oefent zo toezicht uit op de accountantspraktijken, bevordert daardoor tevens de kwaliteit van de dienstverlening door AA-accountants en beoogt zo met name het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de werkzaamheden van die accountants te handhaven en te vergroten.

Als daartoe aanleiding is, kan de Raad namens de voorzitter van de NOvAA een klacht indienen bij de tuchtrechter.

1.5 Secretariële ondersteuning van de Raad

Het secretariaat ondersteunt de Raad bij de uitvoering van zijn taken en vormt met name een onmisbare schakel bij het jaarlijks selecteren en toetsen van accountantspraktijken.

De planning, de voortgang en de administratieve afhandeling van de periodieke preventieve (her)toetsingen vinden plaats onder verantwoordelijkheid van de secretaris van de Raad, mr. H.C. van der Meer, door vier medewerkers die door de NOvAA ter beschikking zijn gesteld.

Bij deze wil de Raad de secretaris en haar medewerkers graag complimenteren met het vele werk dat het afgelopen jaar is verzet, de betrokkenheid, stressbestendigheid en veerkracht die zij daarbij hebben getoond. Daarvoor is de Raad hen veel dank verschuldigd.

Hoofdstuk 2. Periodieke preventieve toetsingen 2011

2.1 Kwalitatieve doelstellingen van de Raad

Algemeen

Naast een zorgvuldige procedure voor, tijdens en na de toetsing, streeft de Raad naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van de toetsingen. Met name werving, selectie, opleiding en begeleiding van toetsers moeten deze kwaliteit en die zorgvuldige procedure garanderen. Ook dit jaar heeft de Raad daartoe toetsingsprocedures gehanteerd die voor de toetsers zijn opgenomen in het Handboek Toetsingen 2011. Daarnaast worden de toetsers door middel van een elektronische nieuwsbrief periodiek op de hoogte gehouden van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en de gevolgen hiervan voor de toetsingen. Voorts heeft er ook dit jaar een toetsersbijeenkomst plaatsgevonden waarbij die recente ontwikkelingen eveneens zijn toegelicht en in algemene zin ervaringen met toetsingen zijn teruggekoppeld. Ook het maandelijks huisorgaan 'Accountant' is dit jaar benut om accountants te informeren over het verloop van de toetsingen in 2010 en de bevindingen van de Raad.

Toetsersbestand

AA's en RA's die voldoen aan de in artikel 6 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing genoemde voorwaarden en door de Raad aanvullend gestelde criteria, kunnen worden ingezet als toetsers. Met name worden daarbij eisen gesteld op het gebied van beroepservaring en inzetbaarheid. Voor de uitvoering van de periodieke preventieve toetsingen en de hertoetsingen zet de Raad ongeveer 135 toetsers per jaar in en is het streven om iedere toetsers minimaal vijf keer per jaar te laten toetsen. Dat is dit jaar niet gelukt. Ruim 50 % van de dit jaar voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken verzochten en verkregen vrijstelling voor de toetsing. Daarnaast heeft een behoorlijk aantal te toetsen accountants zich vlak voor de toetsingsdatum uit laten schrijven uit het NOvAA-register. Dat heeft ertoe geleid dat nog al eens op het laatste moment de geplande toetsingen niet door konden gaan en de reeds daarvoor ingeroosterde toetsers helaas niet konden worden ingezet.

Toetsersbijeenkomst

Op 23 maart 2011 organiseerde de Raad zijn vijfde Toetsersbijeenkomst in het Regardz Meeting Center te Amersfoort. Er was een uitgebreid programma en gelet op de opkomst was de belangstelling onder de toetsers groot. Mevrouw mr. M.L. Bating (advocaat bij Pels Rijcken & Droogleeve Fortuijn advocaten en notarissen te Den Haag), de heer H. Geerlofs AA, G. Laan AA en mr. N. Schaar hebben die dag een presentatie gehouden. Onder leiding van de dagvoorzitter de heer G.J.A.H. van der Wielen AA, kwamen de volgende onderwerpen ter sprake; de bevindingen van de periodieke preventieve toetsingen 2010, het nieuwe toetsingsprogramma voor vrijwillige controle opdrachten, voorgevallen toetsingsaangelegenheden, de aanpak van een toetsing van een groot kantoor met meerdere vestigingen en de procedure voor de Accountantskamer te Zwolle alsmede het College van Beroep voor het bedrijfsleven te Den Haag. Na een paneldiscussie is de bijeenkomst door de dagvoorzitter, afgesloten en was er gelegenheid voor informeel samenzijn.

Nieuwsbrief voor de toetsers

Ook dit jaar zijn de toetsers van de Raad door middel van een elektronische nieuwsbrief op de hoogte gehouden van operationele aangelegenheden, ontwikkelingen aangaande regelgeving en planning van de periodieke preventieve toetsingen. De nieuwsbrief is in het verslagjaar drie keer verschenen.

2.2 Kwantitatieve doelstellingen van de Raad

De Raad gaat er van uit dat er ongeveer 1.750 accountantspraktijken in aanmerking komen voor toetsing door de Raad en dat deze toetsing eenmaal in de zes jaar bij deze praktijken moet plaats vinden. Derhalve zouden er gemiddeld ongeveer 300 praktijken per jaar moeten worden getoetst. Daarbij moet niet worden vergeten dat ieder jaar een deel van de geselecteerde kantoren niet kan worden getoetst vanwege uitschrijving uit het NOvAA-register na selectie, verleende vrijstellingen, verleend uitstel en accreditatie. Een en ander nog afgezien van de na toetsing noodzakelijke hertoetsingen. Van een toetsingscyclus die binnen een periode van zes kalenderjaren zijn beslag kan krijgen, kan dan ook strikt genomen geen sprake zijn.

2.3 Vrijstellingenbeleid van de Raad

Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarin het door de Raad niet wenselijk wordt geacht dat een accountantspraktijk aan toetsing wordt onderworpen.

De praktijk bevindt zich bijvoorbeeld in een opstart- of afbouwfase, de praktijk is minder dan een jaar geleden betrokken in een fusieproces, of de praktijk is minder dan een jaar geleden geconfronteerd met de verbreking van de samenwerking met een aanzienlijk deel van de bij die praktijk werkzame accountants.

In deze situaties beoordeelt de Raad of, gelet op de specifieke situatie bij de desbetreffende praktijk en de noodzakelijke inspanning die een toetsing voor de onderhavige accountantspraktijk met zich brengt, het gerechtvaardigd is de desbetreffende praktijk tijdelijk vrij te stellen van de toetsing. De accountantspraktijk dient hiertoe een schriftelijk gemotiveerd verzoek in te dienen, voorzien van deugdelijke bewijsstukken. Die vrijstelling op grond van bijzondere omstandigheden wordt verleend voor een beperkte termijn van ten hoogste een kalenderjaar. Indien de specifieke omstandigheden dit rechtvaardigden, kan de Raad die termijn eenmalig met een kalenderjaar te verlengen.

In het verslagjaar hebben 268 accountantspraktijken op goede gronden een beroep gedaan op een vrijstellingsgrond die door de Raad dan ook is toegekend, of hebben op goede gronden tijdelijk uitstel van toetsing verkregen. Deze vrijstellingen zijn verleend voor een beperkte termijn van ten hoogste een kalenderjaar. In het verslagjaar zijn 70 toetsingen vervallen om andere redenen dan vrijstelling of uitstel. Dit betroffen voornamelijk accountantspraktijken die - onder een andere naam - reeds eerder door de Raad voor toetsing zijn bezocht of accountantspraktijken waarvan de accountant zich voor de toetsing heeft laten uitschrijven.

In tabel 1 is een en ander gedetailleerd weergegeven.

Van de 553 geselecteerde accountantspraktijken kwamen 94 praktijken, na een in het verleden verkregen voldoende eindoordeel, gelet op de termijn in aanmerking voor een nieuwe toetsing. Van deze 94 geselecteerde praktijken hebben 44 accountantspraktijken vrijstelling verzocht en verkregen.

In tabel 1 wordt een gedetailleerd overzicht gegeven.

TOETSINGSAANTALLEN 2011	
VOOR TOETSING GESELECTEERDE ACCOUNTANTSPRAKTIJKEN:	
Voor een eerste keer geselecteerde accountantspraktijken (nieuwe selectie 2011)	220
Voor een tweede keer geselecteerde accountantspraktijken (selectie 2004/2005)	94
Te toetsen accountantspraktijken uit eerdere selecties (eerder vrijgesteld)	128
Uit te voeren hertoetsingen en aanvullende toetsingen c.q. onderzoeken	111
Te toetsen accountantspraktijken overgedragen door SRA	0
Te toetsen accountantspraktijken overgedragen door CKO	0
TOTAAL:	553
VERLEENDE VRIJSTELLINGEN:	
Artikel 2 VPPT:	
De accountant heeft zich uitgeschreven uit ledenregister als openbaar accountant c.q. er worden op de praktijk geen accountantswerkzaamheden meer uitgevoerd	109
Artikel 14 VPPT - accreditatie:	
Dossiers overgedragen aan CKO op basis van accreditatie/delegatiebesluit	19
Dossiers overgedragen aan SRA op basis van accreditatie	49
Artikel 14 VPPT - bijzondere omstandigheden:	
Fusie met accountantspraktijk van gelijke omvang	18
Juridische splitsing	2
Opbouw accountantspraktijk (korter dan 1 jaar geleden gestart)	36
Afbouw accountantspraktijk (beëindiging binnen 1 jaar)	15
Overdracht c.q. overname van de accountantspraktijk	3
Overige bijzondere omstandigheden	10
TOTAAL:	261
VERLEEND UITSTEL (korter dan 1 kalenderjaar):	7
TOETSING VERVALLEN:	70
Totaal aantal uitgevoerde (her)toetsingen 2011 (met doorloop dossiers in 2012)	215

Tabel 1. Uitgevoerde periodieke preventieve toetsingen en hertoetsingen 2011

2.4 Accreditatie

College Kwaliteitsonderzoek

Accountantspraktijken waar Accountants-Administratieconsulenten en registeraccountants werkzaam zijn, zouden formeel door zowel de Raad als het College Kwaliteitsonderzoek (CKO) van het NIVRA moeten worden getoetst. Om deze accountantspraktijken de last van een dubbele toetsing te besparen, kan de Raad op de voet van artikel 15 VPPT een stelsel van kwaliteitsbeheersing dat tenminste gelijkwaardig wordt geacht aan zijn eigen stelsel, accrediteren. Aldus en ter voorkoming van die dubbele toetsing kon het toetsingssysteem van het CKO worden geaccrediteerd.

Op 1 januari 2009 is het Delegation- en uitvoeringsbesluit Verordening Kwaliteitsonderzoek van het NIVRA in werking getreden. In dit besluit is de bevoegdheid om toetsingen uit te voeren bij "gemengde" accountantspraktijken gedelegeerd aan de NOVAA en is machtiging verleend tot het verrichten van daarop betrekking hebbende handelingen. Bijgevolg is het mandaatbesluit van de Raad uit 2006 aangepast en heeft bekrachtiging plaatsgevonden van de eindoordeelen van de door de Raad in 2009 uitgevoerde (her)toetsingen van accountantspraktijken waar ook RA's werkzaam zijn.

Naar aanleiding van dit besluit is uit praktische overwegingen overeengekomen dat de Raad een kantoor waar meer AA's dan RA's werken, toetst en eventueel hertoetst.

Deze (her)toetsing wordt uitgevoerd op grond van de regelgeving van de NOVAA. Als na de hertoetsing blijkt dat het eindoordeel opnieuw 'voldoet niet' luidt, wordt het dossier van de RA's aan het NIVRA overgedragen voor verdere behandeling. De grondslag voor de toetsing van een accountantspraktijk waar één of meer RA's aan verbonden zijn is nu gebaseerd op de Verordening Kwaliteitsonderzoek en niet meer door middel van accreditatie door het NIVRA.

Wanneer een praktijk in meerderheid uit AA's bestaat, zal de toetsing worden uitgevoerd door de Raad. Bij een gelijk aantal AA's en RA's wordt gekeken naar de eigendomsverhouding. De te verrichten toetsingswerkzaamheden ten aanzien van de restcategorie worden in onderling overleg tussen de Raad en het CKO verdeeld. Op deze manier is ook in dit verslagjaar bewerkstelligd dat een "gemengde" praktijk slechts door één toetsingsinstantie wordt bezocht.

SRA

Ook de vereniging Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten is geaccrediteerd.

Gevolgen van de accreditatie

In het verslagjaar kwamen 68 van de in totaal voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken niet voor toetsing door de Raad in aanmerking, omdat deze waren aangesloten bij en/of getoetst werden door een koepelorganisatie die door de Raad is geaccrediteerd.

2.5 Opzet toetsingsstelsel van de Raad

Algemeen

Een accountantspraktijk dient te beschikken over een stelsel van kwaliteitsbeheersing dat voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Tijdens de toetsing wordt onderzocht of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing in opzet en werking voldoet aan de geldende normen. De toetsing wordt uitgevoerd aan de hand van door de Raad vastgestelde toetsingsprogramma's. Deze toetsingsprogramma's zijn door de Raad, via het voor alle Accountants-Administratieconsulenten toegankelijke (besloten) deel van zijn website, bekend gemaakt.

De Raad stelt ten behoeve van elke toetsing een toetsingsteam samen (bestaande uit ten minste 2 accountants om zo de objectiviteit van de toetsing te waarborgen). De Raad geeft minimaal zes weken van tevoren aan een accountantspraktijk te kennen, wanneer bij de praktijk de toetsing zal plaatsvinden. Van de praktijken wordt verwacht, dat alle voor de toetsing relevante gegevens aan het toetsingsteam ter beschikking worden gesteld (artikel 8 VRvT).

Tijdens de toetsing neemt het toetsingsteam de bevindingen door met de accountantspraktijk en vindt er een eindgesprek plaats. Op basis van de eindbespreking stelt het toetsingsteam een toetsingsverslag samen en doet een gemotiveerd voorstel voor een eindoordeel aan de Raad. Dit toetsingsverslag wordt vervolgens voorgelegd aan de getoetste praktijk voor diens eventueel schriftelijk commentaar op het toetsingsverslag ten behoeve van de Raad. In het geval de praktijk schriftelijk reageert op de bevindingen van de toetsers, wordt een nadere toelichting van de toetsers gevraagd. Op basis van het advies van de toetsers, de eventuele reactie van de getoetste accountantspraktijk en de reactie hierop van de toetsers geeft de Raad na beraadslaging een eindoordeel.

De periodieke preventieve toetsingen kunnen leiden tot tweeërlei soorten eindoordelen voor de getoetste accountantspraktijken. Het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet niet (artikel 11 lid 4 sub a en b VPPT). Wanneer het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldoet, wordt er een termijn gesteld voor indiening en implementatie van een verbeterplan gebaseerd op de door de Raad overgenomen en/of gedane concrete aanbevelingen en aanwijzingen ter verbetering van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing (artikel 11 lid 5 VPPT). Tevens stelt de Raad een termijn (meestal 2 jaar) waarbinnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing door de betreffende praktijk dient te worden aangepast.

Opzet toetsingen

Het uitvoeren van een toetsing komt neer op het vergelijken van de overgelegde documentatie en de voor toetsing geselecteerde dossiers met de door de beroepsorganisatie gestelde normen en overige wet- en regelgeving. De bevindingen van de toetsers dienen gebaseerd te zijn op feiten en dus niet op goede voornemens voor de (nabije) toekomst. Deze bevindingen worden vastgelegd in het toetsingsverslag, dat de basis vormt voor het advies van de toetsers inzake het eindoordeel van de Raad.

De Raad staat bij de beraadslaging met name uitvoerig stil bij de overwegingen die de toetsers bij hun advies voor een eindoordeel hebben laten meewegen.

Werkzaamheden Secretariaat

De organisatie, het inplannen, het doen uitvoeren en afwickelen van de periodieke preventieve toetsingen en de hertoetsingen is de hoofdactiviteit van het secretariaat van de Raad. De overige werkzaamheden van het secretariaat bestaan uit de dossiervorming, de begeleiding en de afwikkeling van verbetertrajecten, het informeren van toetsers en getoetsten, het 'up to date' houden van de toetsingsdocumenten, ondersteuning bij het werven en opleiden van toetsers, het organiseren van toetsersbijeenkomsten en cursussen, evenals het opstellen en uitbrengen van het Handboek Toetsingen en artikelen ten behoeve van vakbladen.

Het eerste kwartaal van het verslagjaar heeft het secretariaat vrijstellingsverzoeken afgewikkeld, verzoeken om uitstel behandeld en overige administratieve voorbereidingen verricht voor de toetsingen. Vervolgens lag het zwaartepunt van de werkzaamheden bij het aanpassen van de toetsingsprogramma's en overige toetsingsdocumenten, het informeren van de toetsers door middel van nieuwsbrieven, het aanpassen van de website van de Raad en het uitbrengen van het Handboek Toetsingen 2011.

Per toetsing heeft het secretariaat, zo mogelijk, drie toetsers ingepland waarvan één reservetoetsers. Hierbij moet rekening worden gehouden met werkervaring, omvang en soort kantoor waarbij men werkzaam is, toetsingservaring, reisafstanden en vanzelfsprekend de agenda's en andere persoonlijke wensen ten aanzien van de inzetbaarheid.

In de laatste maanden van het verslagjaar is het secretariaat druk doende geweest met het alsnog inplannen voor het toetsen van ongeveer 90 accountantspraktijken die langer dan zes jaar geleden voor een eerste reguliere toetsing zijn bezocht alsmede de afwikkeling van de uitgevoerde (her)toetsingen en de voorbereidingen voor het nieuwe toetsingsjaar 2012.

2.6 Toetsingskader

Algemeen

De periodieke preventieve toetsingen zijn erop gericht vast te stellen of het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Tot de algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening worden, behalve de door de nationale overheid opgestelde wet- en regelgeving, jurisprudentie, de van toepassing zijnde verordeningen en de vaktechnische publicaties van de NOvAA ook de door het internationaal georganiseerde accountantsberoep opgestelde normen, gerekend.

Daarnaast hanteert de Raad bij de uitvoering van zijn taken een aantal belangrijke uitgangspunten.

Het toetsingskader is gebaseerd op vigerende regelgeving, de Raad is in zijn oordeel mild waar de accountantspraktijk serieus en tijdig werkt aan verbetering van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, doch streng in geval een praktijk dat overduidelijk nalaat, het principe van "hoor en wederhoor" wordt

altijd door de Raad toegepast, een onvoldoende is altijd gebaseerd op meerdere structurele tekortkomingen, accountantspraktijken die als "onvoldoende" zijn beoordeeld gaan in beginsel een verbetertraject in, de gang naar de tuchtrechter wordt ingezet als "ultimum remedium", tuchtrechtprocedures die reeds zijn aangevangen worden in beginsel ook doorgezet en niet-naleving van de PE-verplichtingen leidt in beginsel tot het indienen een klacht bij de Accountantskamer.

Werkgroep toetsingsinstrumentarium

In 2008 heeft de Raad de Werkgroep "Ontwikkeling Toetsingsinstrumentarium" in het leven geroepen. De werkgroep is in 2011 eenmaal bijeen geweest. Er zijn in het verslagjaar geen ingrijpende wijzigingen in het toetsingsinstrumentarium doorgevoerd. Mede gelet op de fusie NOvAA-NIVRA is voortgegaan met de harmonisatie van de toetsingsystemen van de Raad, het CKO en de SRA.

2.7 Uitkomsten toetsingen en hertoetsingen 2011

Bespreking toetsingsuitkomsten

In 2011 hebben 108 accountantspraktijken bij de eerste reguliere toetsing het eindoordeel voldoende gekregen, 63 praktijken een onvoldoende en zijn 24 beslissingen omtrent de vaststelling van een eindoordeel aangehouden. Procentueel is dus 63% van de door de Raad gegeven eindoordelen, voldoende beoordeeld en kreeg 37 % het oordeel onvoldoende.

Bij 30 praktijken is na hertoetsing het stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoende bevonden en bij 17 onvoldoende, zijn 7 beslissingen omtrent de vaststelling van een eindoordeel aangehouden en zijn 3 hertoetsingen komen te vervallen. Procentueel is dus 64 % van de gegeven eindoordelen over hertoetsingen door de Raad voldoende beoordeeld en kreeg 36 % het oordeel onvoldoende.

Van de in 2011 behandelde 252 toetsing en hertoetsingsdossiers heeft de Raad in totaal 218 eindoordelen kunnen geven waarvan 138 voldoende en 80 onvoldoende zijn beoordeeld. Procentueel voldoet dus 63 % aan de gestelde eisen en 37 % niet.

In tabel 2 worden de uitkomsten weergegeven van de in 2011 door de Raad gegeven eindoordelen.

In tabel 3 worden de uitkomsten weergegeven van het totaal in 2011 door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties (CKO en SRA) uitgesproken toetsingsoordelen over het kwaliteitsbeheersingssysteem van accountantspraktijken waar Accountants-Administratieconsulenten werkzaam zijn. Bij 70% de getoetste accountantspraktijken is het eindoordeel dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de gestelde eisen.

In het verslagjaar heeft de Raad in 31 gevallen het eindoordeel van de (her)toetsing tijdelijk aangehouden om de accountantspraktijken alsnog in de gelegenheid te stellen een verbeterplan in te dienen of de geconstateerde relatief kleine tekortkomingen binnen een door de Raad gestelde termijn te herstellen c.q. weg te nemen. In enkele gevallen heeft een accountantspraktijk, die op de goede weg was naar de beoogde kwaliteitsverbetering, een laatste mogelijkheid tot herstel van die tekortkomingen gekregen ter voorkoming van een klacht bij de tuchtrechter. Ook dit jaar heeft de Raad helaas wederom moeten constateren dat in enkele gevallen de assuranceopdrachten door de toetsers niet waren meegenomen in de toetsing omdat de toetsers ten onrechte meenden dat de accountantspraktijk slechts een klein percentage van dit soort opdrachten had uitgevoerd. Gevolg was dat de Raad niet over de gehele accountantspraktijk een uitspraak kon doen en helaas een aanvullende toetsing noodzakelijk was.

Bij 17 van de in 2011 uitgevoerde hertoetsingen moest worden geconcludeerd dat het kwaliteitsbeheersingssysteem niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Dit heeft in geval van ernstige (structurele) tekortkomingen ook moeten leiden tot een klacht bij de tuchtrechter. Dit is een verdere stijging in vergelijking met de vorige jaren.

Daarbij kan een belangrijke rol hebben gespeeld dat tegen het einde van de periode waar alle voor het eerst getoetste praktijken zijn getoetst, de zwakkere praktijken na vrijstellingen en de uiteindelijke hertoetsing een onvoldoende oordeel krijgen.

Dit wordt nog eens ondersteund door de uitkomsten van de hertoetsingen vanaf 2007, het jaar dat deze hertoetsingen voor het eerst plaatsvonden en in dat jaar - evenals in 2008 - alle hertoetsingen tot een voldoende eindoordeel hebben geleid. In 2009 komt voor het eerst naar voren dat van de in dat jaar beoordeelde hertoetsingen 8 % tot een onvoldoende eindoordeel te hebben geleid, terwijl dat tegen het einde van de periode waar alle voor het eerst getoetste kantoren zijn getoetst, te weten in 2010 en 2011, is opgelopen tot 22% (9 onvoldoende oordelen van de 40 beoordeelde hertoetsingen) en 36 % (17 onvoldoende oordelen van de 47 beoordeelde hertoetsingen).

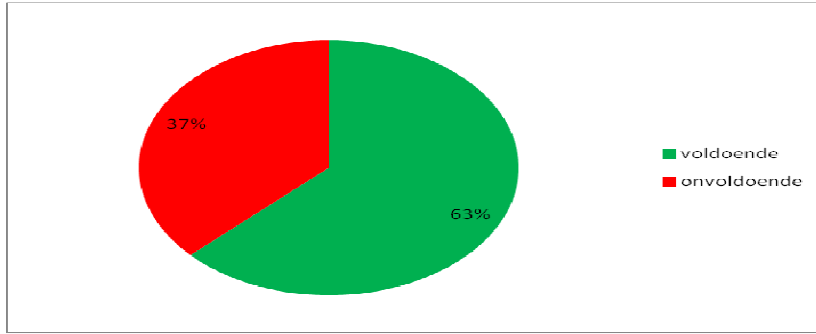
Na analyse is uit de dossiers van de onvoldoende hertoetsingen gebleken dat:

- de aankondiging van de hertoetsing door het secretariaat in alle gevallen ruim op tijd was, maar dat de praktijk te laat was begonnen met de uitvoering het eerder ingediende en goedgekeurde verbeterplan en in enkele gevallen zelfs helemaal geen uitvoering had gegeven aan het verbeterplan;
- in bijna 60% van de onderzochte dossiers niet is voldaan aan de PE-verplichting waarbij met name de onderbouwing met bewijsdocumenten ontbrak;
- de dossiervorming niet voldeed aan de norm;
- de waarneming nog steeds niet was geregeld.

Eindoordelen Raad van Toezicht 2011					
	2011		2010		verschil
Reguliere Toetsingen:					
Voldoende	108	63%	143	63%	0%
onvoldoende	63	37%	84	37%	
Aangehouden	24		67		
Totaal	195		294		
Hertoetsingen:					
Voldoende	30	64%	31	77,5%	-14%
onvoldoende	17	36%	9	22,5%	
Aangehouden	7		16		
Ingetrokken	3		0		
Totaal	57		56		
TOTAAL aantal behandelde dossiers	252		350		
TOTAAL AANTAL EINDOORDELEN 2011¹	218		267		
Voldoende	138	63%	174	65%	-2%
onvoldoende	80	37%	93	35%	

Tabel 2. Eindoordelen Raad van Toezicht 2011

¹ Vanwege de gebruikelijke jaarplanning van de Raad met een toetsingspiek in het najaar en de gemiddelde doorlooptijd van een toetsingsdossier van drie maanden, komt het aantal uitgesproken eindoordelen niet overeen met het aantal uitgevoerde toetsingen in 2011 zoals weergegeven in tabel 1. In het totaal aantal afgegeven eindoordelen zijn de in het eerste kwartaal 2011 afgewikkelde toetsingsdossiers 2010 eveneens opgenomen. Deze toetsingen zijn in het najaar 2010 uitgevoerd, maar in het verslagjaar afgewikkeld. Ieder verslagjaar is sprake van een dergelijke doorloop van dossiers.

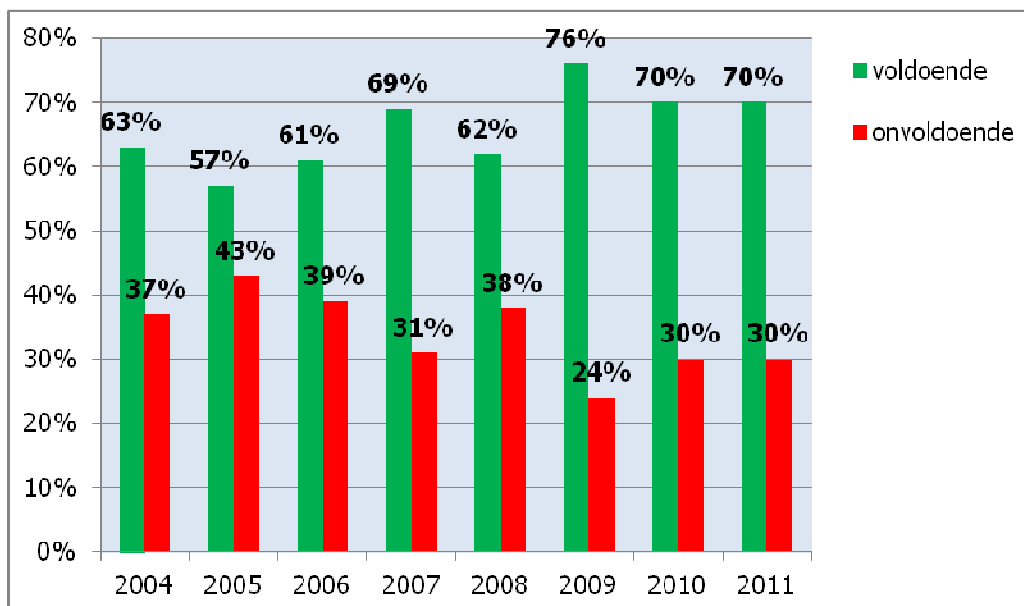

Grafiek 1. Uitkomsten toetsingen en hertoetsingen tezamen Raad van Toezicht 2011.

Eindoordelen 2011					
Raad van Toezicht, CKO en SRA tezamen					
	2011		2010		verschil
Reguliere Toetsingen c.q. onderzoeken:					
voldoende	149	68%	177	67%	1%
onvoldoende	70	32%	87	33%	
aangehouden	27		103		
Totaal	246		367		
Hertoetsingen²:					
voldoende	30	64%	51	84%	-20%
onvoldoende	17	36%	10	16%	
aangehouden	7		16		
ingetrokken	3		0		
Totaal	57		77		
Vervolgreviews SRA					
voldoende	38	90%	n.v.t.		
onvoldoende	4	10%	n.v.t.		
aangehouden	4				
Totaal	46		n.v.t.		
TOTAAL aantal behandelde dossiers					
	349		444		
TOTAAL AANTAL EINDOORDELEN 2011					
	308		325		
voldoende	217	70%	228	70%	0%
Onvoldoende	91	30%	97	30%	

Tabel 3. Eindoordelen Raad van Toezicht 2011 en Raad, CKO en SRA tezamen

² In het verslagjaar betroffen dit alleen door de Raad uitgevoerde hertoetsingen. De door het CKO en de SRA uitgevoerde vervolgonderzoeken waren niet als zodanig te kwalificeren.

Grafiek 2: resultaten (her)toetsingen 2004 t/m 2011 RvT, CTK en SRA tezamen

De Raad constateert dat in het afgelopen verslagjaar de door RvT, CKO en SRA getoetste accountantspraktijken 70 %, derhalve een ruim voldoende meerderheid voldoet aan het vereiste stelsel van kwaliteitsbeheersing en dat 36 % van de getoetste accountantspraktijken niet door de hertoetsing komt, veelal omdat die praktijken te laat beginnen met uitvoering te geven aan hun goedgekeurde verbeterplan en maar liefst 60% niet voldoet aan de PE- verplichting.

Ook dit jaar heeft de Raad met enige regelmaat moeten constateren dat sommige accountantspraktijken niet of onvoldoende zijn verzekerd tegen beroepsaansprakelijkheid, niet aan hun PE- verplichtingen voldoen en de voorgeschreven waarneming niet hebben geregeld.

Behandelde verbeterplannen

Vanaf 1 januari 2006 is in de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing een bepaling opgenomen die, bij een onvoldoende eindoordeel, een getoetste accountantspraktijk verplicht om, binnen een door de Raad te stellen termijn, een verbeterplan in te dienen, die vervolgens door de Raad moet worden goedgekeurd. Het verbeterplan dient met name te zijn gebaseerd op de aanbevelingen en aanwijzingen die de Raad in zijn eindoordeel heeft gegeven.

In het verslagjaar hebben 79 accountantspraktijken een verbeterplan bij de Raad ingediend, hiervan zijn er 71 door de Raad goedgekeurd. In 8 gevallen werd de praktijk verplicht een aanvulling op het aanvankelijk ingediende plan in te dienen.

2.8 Bezwaarschriftprocedures

De afwikkeling van bezwaarschriften tegen de besluiten die door de Raad in mandaat zijn genomen is een verantwoordelijkheid van het NOvAA-bestuur. De NOvAA heeft sinds 2007 een onafhankelijke commissie voor de bezwaarschriften ingesteld, thans onder voorzitterschap van mevrouw mr. E. Unger, advocaat te Amsterdam.

De commissie voor de bezwaarschriften adviseert het NOvAA-bestuur over de te nemen besluiten op bezwaarschriften.

Het bestuur besluit met inachtneming van dit advies zelfstandig op de ingediende bezwaren. Tegen de beslissing van het bestuur kan beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

In 2011 heeft de commissie 17 bezwaarschriften in behandeling genomen. Van deze bezwaren hadden er 13 betrekking op de hoogte van de toetsingsfactuur en 4 op het eindoordeel van de Raad.

In tabel 6 een gedetailleerd overzicht gegeven.

Inhoud ingediend bezwaar:	aantal:	Besluiten Bestuur NOvAA:				
		niet ontvankelijk:	gegrond:	ongegronnd:	bezwaar ingetrokken:	nog in behandeling:
Bezwaar tegen inhoud eindoordeel Raad	4	1	0	0	0	3
Bezwaar tegen afwijzing vrijstellingsverzoek	0	0	0	0	0	0
Bezwaar tegen (de hoogte van de) toetsingsfactuur	13	1	1	3	2	6
Bezwaar tegen procedurele toetsingsaangelegenheden	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	17	2	1	3	2	9

Tabel 6. Overzicht behandelde bezwaarschriften 2011

2.9 Tuchtrectprocedures

Vanaf 1 mei 2009 is de Accountantskamer te Zwolle de tuchtrechtelijke instantie die klachten tegen accountants over zijn of haar beroepsmatig handelen behandelt. De Accountantskamer oordeelt of dit handelen in strijd is met de gedrags- en beroepsregels of in strijd is met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep.

In het verslagjaar waren er in totaal 35 dossiers in behandeling bij de Accountantskamer.

In 2 van deze zaken weigerde de accountantspraktijk medewerking te verlenen aan de toetsing of hertoetsing. In 2 gevallen werd de verplichting tot het indienen van een verbeterplan niet nagekomen.

In 20 gevallen voldeed het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet.

Er zijn dit jaar 9 klachten ingetrokken.

Bij 5 van deze klachten is ter zitting van de tuchtrechter met de accountant alsnog overeengekomen de praktijk aanvullend te toetsen en kon de klacht na een positieve uitkomst van deze toets worden ingetrokken.

In 3 gevallen heeft de accountant gedurende de procedure alsnog besloten zijn of haar medewerking te verlenen aan het toetsen van de accountantspraktijk.

In 1 zaak heeft de accountant zich tijdens de procedure laten uitschrijven uit het register. Bij hoge uitzondering heeft de Raad in dit geval besloten de klacht in te trekken.

In dit verslagjaar heeft de Accountantskamer in 10 van de door de Raad ingediende klachten een uitspraak gedaan en heeft deze klachten alle (deels) gegrond verklaard.

In tabel 7 wordt een gedetailleerd overzicht weergegeven.

TUCHTRECTPROCEDURES ACCOUNTANTSKAMER ZWOLLE 2011					
Ingediende klachten op grond van:	aantal:	lopende procedures:	klacht ingetrokken:	Uitspraken:	
				Gegrond:	Ongegrond:
Niet-naleving eisen intern stelsel van KB en/of PE-verplichting	26	13	5	8	0
Geen medewerking verleend aan de toetsing	1	1	0	0	0
Geen medewerking verleend aan de hertoetsing	1	0	1	0	0
Geen medewerking verleend indienen verbeterplan	2	0	1	1	0
Overig (waaronder zeggenschap)	5	2	2	1	0
TOTAAL:	35	16	9	10	0

Tabel 7. Overzicht tuchtrechtprocedures 2011

Tegen een beslissing van de Accountantskamer kunnen partijen in hoger beroep gaan bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven te Den Haag. Dit jaar waren er bij dit College 10 door de accountants ingediende zaken in behandeling.

In twee zaken is het beroep door het College ongegrond verklaard en in 1 zaak werd de accountant niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep. Op dit moment lopen er nog 7 procedures waarin het CBb naar verwachting in 2012 uitspraak zal doen.

In tabel 8 wordt een gedetailleerd overzicht gegeven.

HOGER BEROEPSPROCEDURES CBb 2011	aantal:	lopende procedures:	Uitspraken: het ingediende beroep is		
			Gegronde:	Ongegronde:	Niet-ontvankelijk:
Niet-naleving eisen intern stelsel van Kwaliteitsbeheersing	9	6	0	2	1
Bestuursrechtelijke procedure	1	1	0	0	0
TOTAAL:	10	7	0	2	1

Tabel 8. Overzicht Hoger Beroepsprocedure CBb 2011

Uitspraken Accountantskamer

In 2011 heeft de Accountantskamer in 13 klachtprocedures een maatregel opgelegd. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar die hieronder weergegeven tabel 9.

Drie klachtprocedures waren reeds in 2010 gestart en zijn in 2011 door de Accountantskamer afgewikkeld. Dit verklaart het verschil met de 10 gegrondverklaringen zoals hiervoor besproken en opgenomen in tabel 7.

In de hieronder weergegeven tabel 9 wordt een gedetailleerd overzicht gegeven van de vanaf 2009 opgelegde maatregelen.

OPGELEGDE MAATREGELEN ACCOUNTANTSKAMER:	aantal 2011:	aantal 2010:	aantal 2009:	TOTAAL:
Doorhaling	0	2	0	2
Doorhaling van inschrijving van 10 jaar	2	1	0	3
Doorhaling van inschrijving van 5 jaar	0	1	0	1
Tijdelijke doorhaling voor 6 maanden	0	1	1	2
Tijdelijke doorhaling voor 6 maanden en geldboete	1	0	0	1
Waarschuwing	4	1	0	5
Waarschuwing en geldboete	1	0	0	1
Berisping	3	0	0	3
Berisping en geldboete	2	3	1	6
Totaal aantal opgelegde maatregelen:	13	9	2	24

Tabel 9. Overzicht opgelegde maatregelen

Uitspraak College van Beroep voor het Bedrijfsleven

In 2011 heeft het College zich drie keer uitgesproken over een door een AA ingesteld hoger beroep tegen een uitspraak van de Accountantskamer. In twee gevallen is het beroep ongegrond verklaard.

Het College heeft in de derde uitspraak het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaard, omdat de gronden van het hoger beroep niet tijdig waren ingediend. Het door de accountant daartegen aangetekende verzet is wederom niet-ontvankelijk verklaard, omdat dit verzet te laat was ingediend.

2.10 Resultaat zelfevaluatie periodieke preventieve toetsingen

Ook dit jaar heeft de Raad de getoetste accountantspraktijken verzocht mee te werken aan een enquête. Door deze enquête hoopt de Raad inzicht te krijgen of en in hoeverre de toetsingsinstrumenten en procedures voldoen. Voorts geeft het een beeld over de ervaringen van de accountants met de toetsing van zijn of haar accountantspraktijk. Van de 207 aangeschreven praktijken hebben er 85 meegewerkt aan de enquête en de vragenlijst met 31 vragen beantwoord.

Deze vragen hebben met name betrekking op de informatievoorziening voorafgaande aan de toetsing, de vakkundigheid van het toetsingsteam, de duidelijkheid, toepasbaarheid en weging van de Oriënterende vragenlijst, de toetsingsprogramma's en de bereikbaarheid van het secretariaat. Deze vragen en de respons daarop zijn als bijlage II bij dit verslag gevoegd.

Sterke punten

Uit deze enquête blijkt dat de accountants tevreden zijn over de communicatie van de toetsingsdoelstelling, de tijdige bekendmaking van de toetsingsdatum, de samenstelling van het toetsingsteam, de efficiëntie van het toetsingsteam en de beschikbare tijd voor de toetsing.

Ook is men tevreden over de toegankelijkheid en informatie van de website van de Raad, de bereikbaarheid en de klantgerichtheid van het secretariaat en de afwikkeling van vragen door de helpdesk.

Maar liefst 95 % van de geënuquêteerden vindt de toetsers vakkundig en heeft een hoge waardering voor de aanwijzingen en aanbevelingen van het toetsingsteam en voor het voorstel voor het eindoordeel.

Ruim 87% is van mening dat de toetsingen bijdragen aan het kwaliteitsbewustwordingsproces, 82% geeft aan dat de toetsing een verbetering van de kwaliteitsbeheersing heeft opgeleverd en 89% is van oordeel dat de kennis van het normenkader is verbeterd. Van de respondenten was 93% het eens met het eindoordeel van de Raad.

Uiteraard is de Raad verheugd over deze respons en het beeld dat de beroepsgroep niet alleen tevreden is over de wijze van toetsen en over alle actoren bij die toetsing, maar kennelijk ook doordrongen is geraakt van de effectiviteit van een toetsing en inziet dat dit met name bijdraagt aan het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de openbaar accountant.

Aandachtspunten

Er is ook kritiek geleverd: 30 % van de geënuquêteerden vindt de oriënterende vragenlijst onduidelijk en 26 % is van mening dat niet alle vragen uit de Oriënterende vragenlijst op hun situatie van toepassing zijn.

Daarnaast zijn de volgende opmerkingen naar voren gekomen:

- de periode tussen de (her)toetsing en de ontvangst eindoordeel wordt als te lang ervaren;
- door praktijken met een beperkt aantal opdrachten is verzocht om de inzet van één in plaats van twee toetsers;
- door de kleine praktijken is verzocht de toetsingstijd te beperken tot maximaal 1 dagdeel per toetsing;
- de kosten van de toetsing worden door de kleinere kantoren ervaren als een zware belasting;
- niet alle toetsers hebben voldoende ervaring met digitale dossiers.

In de aanloop naar de fusie van NIVRA en NOvAA tot de NBA heeft de Raad deze kritiek zelf ter harte genomen en bijvoorbeeld ingebracht bij de opleiding van de toetsers, de Werkgroep Toetsingsinstrumentarium, maar daarnaast ook ingebracht in de Kwartiermakersgroep Toezicht NBA en de Expertgroep Toezicht NBA waar deze opmerkingen zijn of zullen worden meegewogen in het advies van deze groepen.

Hoofdstuk 3. Overige werkzaamheden van de Raad

3.1 Inleiding

Goed overleg met alle betrokkenen bij de kwaliteitsbeheersing van accountants acht de Raad van groot belang.

Ook dit jaar heeft de Raad dan ook overleg gevoerd met het bestuur en de directie van de NOvAA, de Werkgroep Toetsingsinstrumentarium, het College Kwaliteitsonderzoek van het NIVRA en de SRA. Daarnaast heeft de Raad ten behoeve van de fusie van NOvAA en NIVRA tot de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), geparticipeerd in verschillende daartoe ingestelde gremia.

3.2 Overleg met het bestuur van de NOvAA

Tijdens het jaarlijks overleg met het voltallige NOvAA-bestuur is onder meer gesproken over het verslag van de werkzaamheden Raad van Toezicht 2010, de toetsingsystematiek, de uitkomsten van de toetsingen 2010, de uitkomsten van de toetsingsenquête 2010, de daaruit voortgekomen aandachtspunten en de voortgang van de toetsingen 2011.

Naast dit jaarlijks overleg met het bestuur, hebben de voorzitter en vice-voorzitter van de Raad, zo vaak als gewenst 'klein overleg' met de algemeen directeur en de voorzitter van het NOvAA-bestuur.

3.3 Overleg en samenwerking met externe instanties

CKO en SRA

Samen met het CKO en de SRA heeft een delegatie van de Raad ook in 2011 deelgenomen aan de Werkgroep Toetsingsinstrumentarium. Uitgangspunt voor de vorming van deze werkgroep was het streven om te komen tot een gezamenlijk en gelijkwaardig toetsingsinstrumentarium.

Het streven daarbij is het instrumentarium, waar mogelijk, te differentiëren naar de omvang en complexiteit van de uitgevoerde opdrachten en de specifieke situatie.

Binnen de werkgroep is wederom aandacht besteed aan de normering van het instrumentarium voor de beoordeling van "andere assurance" en "aan assurance verwante opdrachten".

In februari 2011 heeft overleg plaatsgevonden tussen de Raad, het CKO en de SRA (tripartite overleg). De volgende onderwerpen zijn besproken: de normering oordeelsvorming, de aanpak en eisen van de AFM, het gebruik van self-assessment bij toetsingen, de harmonisatie van de toetsingsystemen en de samenwerking in 2011 en na de fusie NOvAA-NIVRA tot NBA.

AFM

Volgens de overeengekomen afspraak heeft de Raad zijn toetsingen ook in 2011 uitsluitend verricht op basis van eigen bevoegdheden en ten behoeve van eigen doelstellingen, welke zijn gebaseerd op de Wet AA en verordeningen van de NOvAA. De Raad heeft geen incidenten geconstateerd bij accountantspraktijken met een Wta-vergunning waarvan via het NOvAA-bestuur melding gedaan zou moeten worden bij de AFM.

3.4 Fusie NOvAA-NIVRA

De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) is de nieuwe fusieorganisatie waarin het Koninklijk NIVRA en de NOvAA hun krachten bundelen. Een samenwerking die uiteindelijk zal resulteren in één publiekrechtelijke beroepsorganisatie van en voor alle accountants in Nederland. Met ingang van 29 november 2010 zijn, vooruitlopend op de totstandkoming van de nieuwe PBO, de bureauorganisaties van NIVRA en NOvAA samengevoegd en opereren zij onder de naam NBA. Ook de afdelingen die de Raad en het College Kwaliteitsonderzoek ondersteunen, zijn binnen de NBA samengevoegd en werken waar mogelijk samen. Zowel de Raad als het CKO opereren in verband met de bij verordening aan hen gemandateerde zaken formeel nog zelfstandig. In 2011 zijn in de aanloop naar de nieuwe Raad voor Toezicht van de NBA evenwel het instrumentarium van Raad en het CKO evenals werkwijze en normering steeds verder geharmoniseerd. Ook de werkprocessen binnen beide bureaus zijn op elkaar afgestemd.

Binnen de NBA zijn in 2011 verder de contouren van het nieuwe toezichtmodel van de NBA nader gedefinieerd. Daarbij is ook rekening gehouden met een mogelijke samenwerking met de Autoriteit Financiële Markten voor wat betreft het toezicht op de wettelijke controles bij niet-OOB's (Organisaties van Openbaar Belang). Namens de Raad heeft de voorzitter mr. N. Schaar zitting gehad in de Kwartiermakersgroep Toezicht NBA. Samen met het lid van de Raad G.J.A.H. van der Wielen AA , maakt hij deel uit van de Expertgroep Toezicht NBA.

Hoofdstuk 4. Samenvatting en conclusies

Algemeen

De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's is eind 2002 ingesteld door de Algemene Ledenvergadering van de NOvAA.

De taak van de Raad bestaat uit het - op basis van het door het NOvAA-bestuur verleende mandaat - zelfstandig en onafhankelijk uitvoeren van periodieke preventieve toetsingen, hertoetsingen en het instellen van onderzoeken indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van de voor accountants geldende beroepsnormen. Aldus oefent de Raad toezicht uit op de accountantspraktijken, bevordert de Raad de kwaliteit van de dienstverlening door AA-accountants en beoogt de Raad met name het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de werkzaamheden van die accountants te handhaven en te vergroten.

De Raad verricht zijn werkzaamheden namens het bestuur van de NOvAA en heeft daartoe van het bestuur mandaat, volmacht en machtiging gekregen.

Gelet op dit mandaat oefent de Raad zijn bevoegdheden uit krachtens de Verordening op de Raad van Toezicht en de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing.

Als daartoe aanleiding is kan de Raad namens het bestuur van de NOvAA een klacht indienen bij de tuchtrechter. Naast een zorgvuldige procedure voor, tijdens en na de toetsing, streeft de Raad naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van de toetsingen. Met name werving, selectie, opleiding en begeleiding van toetsers moeten deze kwaliteit en die zorgvuldige procedure garanderen. Ook dit jaar heeft de Raad daartoe toetsingsprocedures gehanteerd die voor de toetsers zijn opgenomen in het Handboek Toetsingen 2011. Daarnaast worden de toetsers door middel van een elektronische nieuwsbrief periodiek op de hoogte gehouden van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en de gevolgen hiervan voor de toetsingen. Voorts heeft er ook dit jaar een toetsersbijeenkomst plaatsgevonden waarbij die recente ontwikkelingen eveneens zijn toegelicht en in algemene zin ervaringen met toetsingen zijn teruggekoppeld. Ook het maandelijks huisorgaan 'Accountant' is dit jaar benut om accountants te informeren over het verloop van de toetsingen in 2010 en de bevindingen van de Raad.

De periodieke preventieve toetsingen zijn erop gericht vast te stellen of het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Tot de algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening worden, behalve de door de nationale overheid opgestelde wet- en regelgeving, jurisprudentie, de van toepassing zijnde verordeningen en de vaktechnische publicaties van de NOvAA ook de door het internationaal georganiseerde accountants beroep opgestelde normen, gerekend.

Daarnaast hanteert de Raad bij de uitvoering van zijn taken een aantal belangrijke uitgangspunten. Het toetsingskader is gebaseerd op vigerende regelgeving, de Raad is in zijn oordeel mild waar de accountantspraktijk serieus en tijdig werkt aan verbetering van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, doch streng in geval een praktijk dat overduidelijk nalaat, het principe van "hoor en wederhoor" wordt altijd door de Raad toegepast, een onvoldoende is altijd gebaseerd op meerdere structurele ernstige tekortkomingen, accountantspraktijken die als "onvoldoende" zijn beoordeeld gaan in beginsel een verbetertraject in, de gang naar de tuchtrechter wordt ingezet als "ultimum remedium", tuchtrechtprocedures die reeds zijn aangevangen worden in beginsel ook doorgezet en niet-naleving van de PE-verplichtingen leidt in beginsel tot het indienen van een klacht bij de Accountantskamer.

Van alle geënquêteerden geeft 88% aan dat de toetsingen bijdragen aan het kwaliteitsbewustwordingsproces, 83% geeft aan dat het een verbetering van de kwaliteitsbeheersing heeft opgeleverd en 84% geeft aan dat de kennis van het normenkader is verbeterd.

Uitkomsten toetsingen van de Raad

In 2011 hebben 108 accountantspraktijken bij de eerste reguliere toetsing het eindoordeel voldoende gekregen, 63 praktijken een onvoldoende en zijn 24 beslissingen aangehouden. Procentueel is dus 63% van de door de Raad gegeven eindoordeelen voldoende en 37 % onvoldoende.

Bij 30 praktijken is na hertoetsing het stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoende bevonden en 17 onvoldoende en zijn 7 beslissingen aangehouden en zijn 3 hertoetsingen ingetrokken. Procentueel is dus 64 % van de gegeven eindoordelen over hertoetsingen door de Raad voldoende beoordeeld en kreeg 36 % het oordeel onvoldoende.

Van de in 2011 behandelde 252 toetsing en hertoetsingsdossiers heeft de Raad totaal 218 eindoordelen kunnen geven waarvan 138 voldoende zijn beoordeeld en 80 onvoldoende zijn beoordeeld. Procentueel voldoet dus 63 % aan de gestelde eisen en 37 % niet.

Bij 17 van de in 2011 uitgevoerde hertoetsingen moest worden geconcludeerd dat het kwaliteitsbeheersingssysteem niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Dit heeft in geval van ernstige (structurele) tekortkomingen ook geleid tot een klacht bij de tuchtrechter. Dit is een verdere stijging in vergelijking met de vorige jaren.

Daarbij kan een belangrijke rol hebben gespeeld dat onder de accountantspraktijken die aan het einde van de periode waarin alle voor het eerst te toetsen praktijken zijn getoetst, zich relatief meer zwakkere accountantspraktijken hebben bevonden die na vrijstellingen en de uiteindelijke hertoetsing een onvoldoende oordeel hebben gekregen.

De Raad constateert dat in het afgelopen verslagjaar de door RvT, CKO en SRA getoetste accountantspraktijken 70 %, derhalve een ruim voldoende meerderheid voldoet aan het vereiste stelsel van kwaliteitsbeheersing en dat 36 % van de getoetste accountantspraktijken niet door de hertoetsing komt, veelal omdat die praktijken te laat beginnen met uitvoering te geven aan hun goedgekeurde verbeterplan en maar liefst 60% niet voldoet aan de PE- verplichting.

Ook dit jaar heeft de Raad met enige regelmaat moeten constateren dat sommige accountantspraktijken niet of onvoldoende zijn verzekerd tegen beroepsaansprakelijkheid, niet aan hun PE- verplichtingen voldoen en de voorgeschreven waarneming niet hebben geregeld.

Tuchtrechtprocedures

In het verslagjaar waren er in totaal 35 dossiers in behandeling bij de Accountantskamer.

Er is in 2011 geen enkele klacht (geheel) ongegrond verklaard.

Van de in 2011 aanhangige procedures zijn 13 procedures geëindigd met een door de Accountantskamer opgelegde maatregel. De maatregelen waren: (tijdelijke) doorhaling (van inschrijving), waarschuwing (en geldboete) en berisping (en geldboete). Er zijn in het verslagjaar 9 aanhangige klachten alsnog ingetrokken.

Tegen een beslissing van de Accountantskamer kunnen partijen in hoger beroep gaan bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven te Den Haag. Dit jaar waren er bij dit College 10 door de accountants ingediende zaken in behandeling.

In twee zaken is het beroep door het College ongegrond verklaard en in 1 zaak werd de accountant niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep. Op dit moment lopen er nog 7 procedures waarin het CBb naar verwachting in 2012 uitspraak zal doen.

Resultaat zelfevaluatie periodieke preventieve toetsingen

De accountants zijn tevreden over de communicatie van de toetsingsdoelstelling, de tijdige bekendmaking van de toetsingsdatum, de samenstelling van het toetsingsteam, de efficiëntie van het toetsingsteam en de beschikbare tijd voor de toetsing.

Ook is men tevreden over de toegankelijkheid en informatie van de website van de Raad, de bereikbaarheid en de klantgerichtheid van het secretariaat en de afwikkeling van vragen door de helpdesk.

Maar liefst 95 % van de geënquêteerden vindt de toetsers vakkundig en heeft een hoge waardering voor de aanwijzingen en aanbevelingen van het toetsingsteam en voor het voorstel voor het eindoordeel.

Ruim 87% is van mening dat de toetsingen bijdragen aan het kwaliteitsbewustwordingsproces, 82% geeft aan dat de toetsing een verbetering van de kwaliteitsbeheersing heeft opgeleverd en 89% is van oordeel dat de kennis van het normenkader is verbeterd. Van de respondenten was 93% het eens met het eindoordeel van de Raad.

Conclusies

Uit de cijfers over de periode 2003 tot en met 2011 kan worden geconcludeerd dat de beroepsgroep na een eerste toetsing in ruim voldoende mate voldoet aan het vereiste stelsel van

kwaliteitsbeheersing. De hertoetsingen over de periode 2007 tot en met 2011 laten zien dat gemiddeld ongeveer 75 % alsnog een voldoende oordeel behaalt.

Daarbij is gelet op de uitkomst van de zelfevaluatie periodieke preventieve toetsingen, verheugend te ervaren dat de beroepsgroep niet alleen tevreden is over de wijze van toetsen en over alle actoren bij die toetsing, maar kennelijk ook doordrongen is geraakt van de effectiviteit van een toetsing en inziet dat dit met name bijdraagt aan het vertrouwen in de accountant in het maatschappelijk verkeer.

Niet vergeten moet worden dat dit resultaat ook en vooral mede tot stand kan komen door een goede ondersteuning door het secretariaat en de bereidwillige medewerking van de toetsers. De Raad vertrouwt erop dat niet alleen de NOvAA, maar ook de NBA in de toekomst daartoe voldoende mensen en middelen ter beschikking zal stellen en gaat ervan uit dat daarbij aandacht zal worden gegeven aan de verworvenheden en resultaten van de toetsingssystematiek, zoals deze in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld en toegepast.

De meeste, door de Raad namens het NOvAA-bestuur ingediende klachten bij de Accountantskamer hebben de afgelopen jaren geleid tot een gegrondverklaring. Dat sterkt de Raad in zijn overtuiging dat hij na zorgvuldige afweging op goede gronden tot een dergelijk besluit is gekomen.

Ruim 50 % van de dit jaar voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken verzochten en verkregen vrijstelling voor de toetsing. Reeds in voorgaande jaren is gesignaleerd dat het aantal vrijstellingen toeneemt, maar deze stijging is wel opvallend en zal indien deze trend zich voortzet, nader moeten worden geanalyseerd en mogelijk tot aanpassing van het beleid leiden.

Bijlage I: lijst van gebruikte afkortingen en definities

GEBRUIKTE AFKORTINGEN:

AA:	Accountant-Administratieconsulent
AFM:	Autoriteit Financiële Markten
ALV:	Algemene Ledenvergadering
Awb:	Algemene wet bestuursrecht
BFT:	Bureau Financieel Toezicht
BLV:	Buitengewone Ledenvergadering
Bta:	Besluit toezicht accountantsorganisaties
CBb:	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CKO:	College Kwaliteitsonderzoek
CTK:	College Toetsing Kwaliteit (NIVRA)
HRA:	Handleiding Regelgeving Accountancy
NBA:	Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants
NIVRA:	(Koninklijk) Nederlands Instituut van Registeraccountants
NOvAA:	Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten
NVAK 'assurance':	Nadere Voorschriften Accountantskantoren ter zake door of namens deze kantoren uitgevoerde assurance-opdrachten, anders dan wettelijke controles in de zin van de Wta (AA)
NVAK AAV:	Nadere Voorschriften Accountantskantoren ter zake door of namens deze kantoren uitgevoerde aan assurance verwante opdrachten
NV COS:	Nadere voorschriften controle- en overige standaarden
RA	Registeraccountant
RvT:	Raad van Toezicht Beroepsuitoefening Accountants-Administratieconsulenten
SRA:	Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten
VAO:	Verordening Accountantsorganisaties
VPPT:	Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing
VRvT:	Verordening op de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's
WAA:	Wet op de Accountants-Administratieconsulenten
Wta:	Wet toezicht accountantsorganisaties
Wtra:	Wet tuchtrechtspraak accountants
Wwft:	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

GEBRUIKTE DEFINITIES:

Accountantskantoor:	de organisatorische eenheid waarbinnen een of meer AA's voor een cliënt bedrijfsmatig professionele diensten, bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, verrichten, die niet beschikt over de in afdeling 2.1 van de Wta bedoelde vergunning; of de accountantsorganisatie ter zake van uitgevoerde professionele diensten bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, die niet onder de werkingssfeer van de Wta vallen.
Accountantsorganisatie:	de onderneming of instelling die bedrijfsmatig wettelijke controles verricht, dan wel een organisatie waarin zodanige ondernemingen of instellingen met elkaar zijn verbonden, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Wta, waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 5 van die wet, is verleend, uitsluitend ter zake van de werkingssfeer van de Wta.
Accountantspraktijk:	het accountantskantoor en de accountantsorganisatie.

Bijlage II: Uitkomsten enquête 2011

	Helemaal eens	Enigszins eens	Neutraal	Subtotaal	Enigszins oneens	Helemaal oneens	Totaal
Vraag 1 Informatievoorziening	40%	39%	15%	94%	5%	1%	100%
Vraag 2 Toegankelijkheid website	42%	39%	15%	96%	4%	0%	100%
Vraag 3 Informatie website	36%	40%	20%	96%	4%	0%	100%
Vraag 4 Bekendmaking (her)toetsingsdatum	76%	18%	5%	99%	0%	1%	100%
Vraag 5 Bekendmaking toetsingsteam	75%	19%	5%	99%	0%	1%	100%
Vraag 6 Doelstelling (her)toetsing	65%	25%	5%	94%	4%	2%	100%
Vraag 7 Duidelijkheid normenkader	35%	29%	22%	87%	8%	5%	100%
Vraag 8 Voorbereiding (her)toetsing	62%	19%	12%	93%	7%	0%	100%
Vraag 9 Tijd Oriënterende vragenlijst	48%	35%	7%	91%	9%	0%	100%
Vraag 10 Vak kundigheid toetsingsteam	56%	21%	18%	95%	4%	1%	100%
Vraag 11 Waardering normenkader	52%	25%	13%	89%	6%	5%	100%
Vraag 12 Doorvraging onduidelijke kwesties	56%	22%	8%	87%	7%	6%	100%
Vraag 13 Efficiëntie toetsingsteam	46%	21%	25%	92%	5%	4%	100%
Vraag 14 Beschikbare tijd	62%	15%	16%	94%	4%	2%	100%
Vraag 15 Voorstel eindoordeel	56%	26%	11%	93%	4%	4%	100%
Vraag 16 Aanwijzingen aangaande kwaliteitsbeheersing	58%	24%	14%	95%	2%	2%	100%
Vraag 17 Aanbevelingen aangaande kwaliteitsbeheersing	59%	28%	8%	95%	2%	2%	100%
Vraag 18 Kwaliteitsbewustwordingsproces	27%	32%	28%	87%	8%	5%	100%
Vraag 19 Verbetering kwaliteitsbeheersing	25%	31%	27%	82%	11%	7%	100%
Vraag 20 Verbetering kennis normenkader	25%	32%	33%	89%	6%	5%	100%
Vraag 21 Verbetering naleving normenkader	26%	26%	31%	82%	11%	7%	100%
Vraag 22 Bereikbaarheid secretariaat	40%	28%	27%	95%	5%	0%	100%
Vraag 23 Klantgerichtheid secretariaat	38%	27%	27%	92%	5%	4%	100%
Vraag 24 Afwikkeling helpdesk	24%	16%	51%	91%	6%	4%	100%
Vraag 25 Duidelijkheid Oriënterende vragenlijst	16%	33%	21%	71%	24%	6%	100%
Vraag 26 Toepassing Oriënterende vragenlijst	19%	32%	24%	74%	21%	5%	100%
Vraag 27 Duidelijkheid Toetsingsprogramma's	25%	32%	31%	87%	12%	1%	100%
Vraag 28 Toepassing Toetsingsprogramma's	20%	34%	32%	86%	13%	1%	100%
Vraag 29 Weging Oriënterende Vragenlijst	16%	35%	31%	82%	11%	7%	100%
Vraag 30 Weging Toetsingsprogramma's	20%	32%	33%	85%	8%	7%	100%

Vraag 31 Eens met eindoordeel

Ja	Nee	Totaal
93%	7%	100%